

AN HÀ NHỰT BÁO

MỖI TUẦN XUẤT BẢN NGÀY THỨ NĂM

MỤC LỤC

- 1.— Cỏ “Lục bình” cũng có ích cho nhà nông nghệ
- 2.— Di mộng đáp Hoa-Kiều
- 3.— Lễ nghi nên học
- 4.— Gương lành nên treo

- 5.— Công văn lược lục
 - 6.— Toà đại hình
 - 7.— Thi tập
 - 8.— Nam-kỳ Thời sự
- Giá-bạc, Giá-lúa

Cỏ “Lục-bình” cũng có ích cho nhà công nghệ

Từ năm Giáp Thìn (1904) là lúc tại trời ách nước bão lụt làm cho nhiều tỉnh trong miền tây nam xứ Nam-kỳ ta nhất là Gò-công, Mytho Tân-an Cantho, Sóc-trăng Bắclieu...v...v...v...nhiều nơi phải bị nhà xiêu, nước ngập, cửa mất, người trôi.....Ôi! cái nạn nước này chẳng phắc đến thì thôi, bằng nhắc đến thêm kinh hải cho đứng Táo-hóa sanh muôn loài rất dễ còn hại muôn vật chẳng khó chút nào. Từ đây, Táo-hóa lại chế sanh 1 thứ cỏ nổi trên mặt nước chẳng ai rõ tên là cỏ gì, chớ thấy bình nó tròn tròn như cái lục bình nên đặt tên là cỏ “Lục-bình” rồi truyền ngồn với nhau mà thành danh kêu nó là cỏ “Lục-bình”, từ năm Thìn đến nay là 16 năm rồi.

Cỏ “Lục-bình” này sanh sáng rất lạ, bằng lá sa sớ, rêu này đến rêu kia, lấp rạch ngãng sông, thuyền bè chạy mất. Nhiều ngòu rạch, thứ cỏ này trôi tập ngãng đàng thủy đạo chẳng dặng thông thương, làm cho Nhà-nước phải truyền lịnh vớt nó đồng này sang đồng nọ. Vớt thì vớt vậy, song chẳng có thể nào làm cho tuyệt loài cỏ này dặng.

Trộm nghĩ: đứng Táo-hóa sanh muôn vật) chẳng có vật nào là vật vô tình, song tại nơi mình chẳng chịu nhọc sức nhọc trí tìm kiếm phương châm mà dùng vật đó. Trong nước Văn-minh, tưởng những vật chất sanh trên đất hay là sanh dưới trời không có vật nào là vật bỏ mà không dùng, vì các đứng thông minh bác học hằng gia tâm tâm tới cho dặng cái sở dụng của mỗi vật chớ chẳng chịu bỏ qua.

“Độc báo “L’Impartial” thấy ông Perrot có nghiệm cứu cái nguyên chất thứ cỏ “Lục-bình” dùng chỉ số của cỏ ấy mà dưng ghế dưng bàn, sự chất chầu xinh đẹp không thua gì bàn ghế dưng bằng mây.

Ông Perrot lại có thí nghiệm dặng những sở cỏ “Lục-bình” dùng làm ra thứ hồ mà căng giấy thật là trắng trẻo tốt lắm. Ngai lại định lập tại Cái-bè (Mỹ-tho) một cái lò làm hồ bằng sở cỏ “Lục-bình” hồ ấy sẽ gửi về bán cho mấy nhà làm giấy bên Đại-Pháp.

Nếu được như lời ông Perrot nói đây thì thứ cỏ “Lục-bình” Táo-hóa sanh sáng ra trong 16 năm ở xứ Nam-kỳ ta đây, thiệt là đồ hữu dụng lắm. Chúng ta cũng mừng cho xứ ta có thêm dặng một nhà công nghệ mới, thế thì chúng ta cũng hưởng được cái ích lợi và

hường được cái thú thông thả trong
đàng thủy đạo, hết lo thứ cớ này ngăn
đón ghe, thuyền như khi trước, (nếu lỡ
làm hồ cớ giấy này lập rồi, thì người
ta sẽ tiếm có "Lục-bình" mà dùng, thì
sông, rạch sẽ bắt đầu thứ cớ này).

Vậy chúng ta cũng nên cầu khẩn cho
ông Perrot mau lập thành nhà công
nghệ của ngài nói trên đây thì xứ
Nam-kỳ taặng thêm một món thổ-hóa
nữa xuất dương bán cho ngoại-quốc.

Phạm-bá-Đại

Dị mộng đáp Hoa-kiều ngữ

Thừa nhân buổi nọ, đương cơn vui
thú viên hồ, ngoài cửa có tin trao rằng:
Kim-Phong gởi lại...sực nhớ Kim-
Phong nào? hay là Kim-Phong là Huỳnh-
nhơn-Kiệt nhơn huynh, rày đang phụng
báo An-Hà đây chăng? Chừng giờ thơ ra
xem, thiết bút tích quả nhiên chẳng sai!
xem lại trong thư ấy có 1 câu rất quàng
trọng, làm cho tôi để tâm điều đờm ngữ
ngán không rõ ý gì? rằng: lúc này có 1
cái "Phong Triều Trung Việt nào chiến?"

Trong thư ấy ông Kim-Phong lại bảo
tôi hãy xem (Nông-Cổ số 105) (Công-Luận
số 210) thì rõ thấy lời người Hoa-kiều
nói vân vân... nhưng trong lúc ấy vì lỡ
cuộc thừa bưng nên tôi chưa kịp soạn
lại dò coi thứ Hoa-kiều báo nói chi đó,
mà sanh ra Trung-Việt khởi cái nào chiến
này? chừng thừa lương đoạn trở vào
nhà sẵn trên bureau có tờ Nam-Trung
Nhựt-Báo số 94 thấy trong mục lục có 1
mục đề "Một dấu hồ chung" lật ra xem
đến lời Hoa-kiều báo nói, nghĩ lại tức...!
cười! Tức là tức vì Annam ta bởi bấy
lâu nay chẳng dặng hiệp đoàn thể mà
chuyên vụ sự kinh thương, nên ngày

nay bọn Hoa-kiều dòm thấu, nó mới
khinh khi quốc dân ta đương ấy, còn
cười là cười cho bọn Hoa-kiều thiết "lớn
lời mà chẳng hỡi" cơn rủa những mông
gắt tay suy nghĩ, phúc đã nhấp giấc khôn
hay—vía tôi thấy 1 mình thừa ư rảo
chơi dạo chơi nơi 1 cái đàng rất ngay
thẳng kia—

"Xa trông chợt thấy có 2 người ở
đàng kia đi lại, chừng gần xem tạng
thì một người vẫn cổ giao của tôi
tên M. Antoine Thành hiện kim đương
làm chức Giáo viên trường Long-Mỹ,
còn người kia tôi xem kỹ lại rõ ràng
1 gã kiều cư, cứ chỉ chẳng chút tư
vấn, song ngữ ngôn phần, phieu kịch
liệt; tôi vội hỏi cớ nhơn: vậy chớ ông
này là ai? bôm, nay! hiện hữu giắc đi
đâu vậy? Đáp rằng: người này nguyên
đương kim chủ bút báo Hoa-kiều, ở
Chợ-lớn đi xuống đây mà du lịch đó,
cơn rủa cái mộng lớn tôi tuy mê mang
mặc dầu, chớ nghe đến cái tiếng Hoa-
kiều báo, nó làm cho tôi ăn cần tỉnh
ngộ rằng: như bọn Hoa-kiều nì: bấy
lâu cuộc kinh thương của chúng nó đã
chẳng yên nơi đất Bắc; ngày nay vô
dạn nó lại còn muốn khởi cái phong
triều nào chiến dưới trời Nam! Thế
thì từ đây những san, cái tình cang
hệ ấy vì chẳng khác thuở xưa nước
Ngô với nước Việt, tương lai thế bất
lưỡng lập? nên, tôi vội về nhà
bạn hữu tôi là M. Thành cho tiện bề
dàm đạo, vào nhà trà nước xong xuôi,
tôi mới cất hỏi: « nghe nói Tiên sanh là
chủ bút Hoa-kiều báo phải chăng há?—
à phải mà! Tôi liền liếp hỏi rằng: à
tôi trông thấy trong các báo chương quốc
ngữ có nhiều vị bất bình về sự qui
báo có đặc bài khi dân Annam trí hóa
chẳng khác bọn ẩn tri, không rõ tiên
sanh lấy ý kiến nào thí nghiệm mà
dặng rõ chặc vậy? người ấy đáp rằng:
nì còn chưa biết sao? Trong Hoa-kiều

"báo ngộ là có nói gởi, An-lam không
nhờ người Trung-hoa lên kinh dinh
khai hóa, thì ngày nay xứ Nam-kỳ
làm sao dặng phieu ba dò hội và dặng
tấn hóa dặng mở mang như vậy? tôi
nói: tiên sanh dặng chất người Trung-
hoa thiết có tài như vậy sao? người
ấy đáp rằng: sao lại không chất, người
Trung-hoa thiết giỏi lắm, lều nị không
biết mà! nên lời ngộ nói trong Hoa-
kiều báo phải lắm! nị coi từ đó lên
giờ Anlam nói nh bình, chớ có ai ra
nói cái gì lâu? khi ấy, vía tôi thấy
vậy thôi đã quá nóng, liêu lần tay vào
túi lấy 1 tờ báo Nam-Trung số 95 và 1
cuốn "Đông-Dương lịch sử địa đồ"
đưa cho người ấy mà nói rằng: « này
tiên sanh! đồ tiên sanh biết cuốn họa
đồ này của Annam làm ra hay là nước
nào làm ra đó? người ấy lại coi rồi
nói cái này của người Trung-hoa ngộ
làm ra chớ ai! Tôi nói: à tiên sanh bất
không?—sao lại không chất! mà phải
như vậy không? —sao lại không
phải, tôi liền lật tờ Nam-Trung
nhựt báo nơi trương thứ 6, chỉ 1
bài hớn văn của ông chủ bút
Nguyễn-tử-Thức, hỏi đáp Hoa-kiều
báo cho người ấy xem, người ấy xem
rồi, cầm tờ báo ngộ tôi mà hỏi nị biết
Nam-Trung nói cái gì là y hay không?!
Tôi nói: « ấy là chủ bút Nam-Trung trả
lời bài qui báo chế thị quốc dân An-
nam đó? Người ấy nói: nị biết nói thứ
ngộ nghe coi? tôi nói: cứ theo đại lược
bài này giải ra thì ông chủ bút Nam-
Trung nói rằng: bốn báo bôm ngày
tháng 10 tháng 2, thừa ư xem 1
bài trong báo Hoa-kiều luận đến
dầu nước Việt-nam ta, những lời
loạn ấy xem ra rất thấp thỏi què mùa!
song xem từ đoạn xét từ tằng, muốn
trách người, trước phải xét lại mình,
thời trong báo Việt-nam ta không có

"một mảy gì cang cấp đến bọn dân
kiều cư bây cả? vì cớ nào bọn bây
gieo cái lời rất thấp thỏi què mùa ấy
cho dân Việt-nam ta quá vậy, hỡi
Hoa-kiều! hỡi Hoa-kiều! sao lại lấy
mắc trắng ngạo xem dân Việt-nam ta
vậy! lời cổ ngữ rằng: thương yêu
người thời người bằng thương yêu
đó, còn ghét người.... như chuyện
nì vậy vậy? và lại những lời nói trong
báo Việt-nam ta vì kêu sự bất bình,
đối với Nam-kỳ Chánh phủ, cái ngày
các ủy viên hội nghị về việc mở cớ
xuất khẩu hữu hạn, mà người đại
biểu phái xuất chẳng đồng, có cái sự
quang hệ tiến trình cho dân Việt nam
ta mà nói ở trong ấy có chỗ nào chẳng
biệp với trong dâm kiều cư, quá lắm
thay! rồi vô đoan mà hốt nhiên ngửa
ngắm, vô đoan mà hốt nhiên khoe
mình (đánh phách) sao lại gọi mình
là giỏi như thế? đã biết cái trình độ
Việt-nam ta còn ấu trĩ, sao không thăm
lên kêu tỉnh bọn kiều dân bây, ngắm
thế mau chơn thủ cái lợi quyền của
dân vô tri ta đó mà nuôi dòng giống
bây? há chẳng tốt thay! ôi! chẳng! thì
cái cảnh tượng tương lai chẳng dễ
mà dơm ngộ vậy...! lời đọc giết lời liên
nói với người ấy rằng: đây là lời của
ông Chủ bút Nam-Trung hỏi đáp với
qui báo đó! người ấy bèn cười mà nói:
lời ngộ nói đó phải lắm! Anlam còn
giản làm gì thiết người Trung-hoa giỏi
lắm mà! tôi nghe nói mau lật cuốn
họa đồ ra kêu người ấy chỉ mà nói
rằng: này tiên sanh! lâu nay tiên sanh
1 hai cùng quyết to xưng người Trung-
hoa giỏi mà thôi, vậy khi này tiên
sanh đã nhận chất và phải rằng cuốn
họa đồ này của người Trung-hoa làm ra
há? này! tiên sanh coi đây! thấy không?
trong họa đồ này có vẽ và các nghĩa
đây! nước Trung-hoa từ đời Tam-
quốc thì đã bị Hung nô xâm lấn từ

« giúp giải Tinh-châu chạy qua cho đến
« Kinh-châu, qua Trào nhà Tấn lại bị
« Lân Ưng-Châu và Tấn Châu, sang đến
« Trào nhà Tùy lại bị Đột-Khuyết chiếm
« cứ Ngủ-nguyên, tới nhà Đường An-
« nam thềm chặn đường Kim-các, truyền
« đến nhà Minh Mông cổ lảng vào Đại-
« minh và Hấp Mật, trái xuống Đại-
« Thanh lại bị Nhứt-Bôn chiếm Lữ
« Thuận, rồi lại bị Nga, Pháp, Đức chia
« nhau mà làm đàng xe lửa, từ Bắc-
« Long-Giang cho tới quận Vô-Xương...
— « Tiên sanh nói người Trung hoa hay
« giỏi sao bấy lâu không kèn tinh quốc
« hôn mà đỡ nương vạc cá? để cho nước
« nhục dân sâu như vậy mà còn lớn
« tiếng khua môi, há chẳng hổ sao? khi
« người ấy nghe tôi nói giứt lời liền đỏ
« mặt tía tai, nắm tay tôi mà vụng một
« cái quá mạnh, tôi giứt mình thức
« giậy mới hay là giấc chiêm bao, coi
« lại đồng hồ đúng 2 giờ rưỡi chiều,
« mau lấy viết biên ra cho chữ vụng
« châu nhân khiển.

Long-Mỹ Dật dân, Trần-hữu-Tát

Ấn hiệu THÁC-THUẬN-TỬ

Cần tự

Lễ nghi nên học

Chư khán quan hằng nghe tiếng đời
thường nói: Con người trong đoàn xã-hội
hay kiêu hãnh nhau, bí mật nhau, là bởi
sự cao thấp, cùng hơn thua nhau chừng
một tí.

Siêng nghi lễ ấy chẳng chút làm bao
giờ. Người mà học thức đủ văn đủ chữ,
thì biết xét ơn cha, nghĩa mẹ, cũng thấy
đầy báo, hằng gìn giữ ơn sâu ví tự
Nam-san, sánh bằng Đồng-hải, rứa là
chẳng biết làm làm sao mà báo đáp ơn
đầy cho thóa tâm lòng trung hiếu. Còn
những người có văn, mà không chữ,

chẳng biết lễ nghi, huống phép là vì,
không xét công thấy dạy dỗ thuở còn
thơ ấu, chẳng đoái tưởng câu: cũ lao
dưỡng dục, mẹ cha sanh thành, thì lấy
đầu mà chống chọi với đời cho lịch lãm
được. Nhiều người thuở còn nhỏ dại,
cấp sách vào trường, thì coi hăng cung
kính thấy tợn đạo, chừng học dặng một
tấn ích, thì coi thói đời thường hay đời
đổi; từ đây là trò hết cung kính thấy;
tinh sư đệ lắm khi lạt lẽo. Trò đã chẳng
những vong ân, bội nghĩa, thất lễ
cùng thấy mà chớ, mà lại nhiều khi
trở lại hận người lắm lúc. Trò mà thất
lễ cùng thấy, khác nào con thất hiếu
cùng cha, mà bốn phận làm người chẳng
hoàn toàn trung hiếu thì đầu dặng mặt
người đứng trong vô-trụ. Ôi! tình cảnh
ấy rất nên thâm.

Vì vậy cho nên đã ghe phen các qui
báo luận lần về ty giáo huấn mỗi năm
đến thiêu người dạy báo: là vì các ông
giáo sư ít dặng người kính trọng như
hàng Phú Huyện, thông ngôn, ký lục.
Đám hỏi dân là mục đích? Là cũng bởi
mấy cậu sĩ tử chừng học dặng mà tấn
ích thì coi bộ thất lễ, hết cung kính thấy,
vì vậy cho nên các ông rung lòng, ngà
trí hết muốn đem lòng dạy báo!

Ôi! trò mà thất lễ cùng thấy, trọn đời
làm chi được. Các ông vẫn như đã nhắc
nhờ về việc ấy bấy lâu đã mỗi lòng
mệt trí, đã hao tổn từ mây mây vạn,
bút hoa mấy ngàn mà nói, nay đem ra
tái luận sợ khi mỗi mắt, nhằm tai khán
quan chăng? Nhưng mà nhớ lại có câu
ngạn rằng: Đi phải lối ai nỡ gào, nói
xong lời ai đành cặng. Đây nhắc lại một
gương để từ làm quan cực phẩm còn
biết ơn sư phụ thay, huống chi người
mà học thức nhúm nhem há nỡ phụ
phần sau trước. Xưa ông Carnot thuở
còn thơ ấu vào trường học đạo không
trình cùng một thầy trong xứ. Đến sau

y cấm vinh qui, người dặng làm tướng
soái vinh hiển mười phần, mà người
cũng chẳng phụ phần tinh sư đệ. Người
đã trải gan lo đến nợ nước, lặn ngáy
mới dặng phần hồi cố lý.

Đến chừng người về đến xứ thì trước
hết người đi thẳng vào trường, gặp ông
thầy củ của mình, cúi bái đá cao, đầu
tráng trổ thúng bồng. mà còn ngồi dạy
học. Khi gặp thầy thì người chạy lại ôm
thầy tỏ lòng yêu mến. Ôi! đời xưa như
vậy, đời nay chớ vậy, thâm thiết bấy thế
đời như rứa.

Làm người phải biết lễ nghi.

Nếu mà vô lễ chúng khi chẳng vì.

(Sau sẽ tiếp theo)

Philippe Yeu Télégraphiste

(Trà Vinh)

Gương lành nên treo

Cơ trời khiến, máy tạo xây, đã bốn
năm trời Âu-châu rền mưa đạn gió tên,
lại thêm nơi nơi thấy thất mùa đói lạnh.
Xứ Nam-kỳ ta là một cái vựa lúa có
tiếng trong cả hoàng cầu mà năm nay
nhơn dân còn đói than. Nhiều nơi
tháng này đã lụt lội chạy xuôi chạy ngược
là thêm thuế khóa thúc bèn lưng rất
nên thâm khổ. Như tại làng Thành-Thiện
thuộc về tổng Minh-Huệ (Bentre) là nơi
ruộng nương ít ỏi, lại thêm năm nay bị
hạng băng; nên mùa màng nơi thì bỏ
hoang, nơi thì tím hép. Còn nhơn dân
thì phần nhiều đều là kẻ thiếu ăn, Ông
Đại Hương cả quý danh là Nguyễn-tác-
Ngân thấy tình cảnh như vậy, sợ dân
ngã lòng mà sanh đến chẳng phải đi
chăng? Lời tục hay nói: Đói thì sanh dữ,
nên người ta khuyến dân lo cuộc khai
sớm nơi ruộng rừng, cùng trồng bắp
nghech mùa theo vườn mà phòng cơ

cáo. Mỗi đêm bốn thân người đi tuần
theo các ấp cùng trong làng dặng lo sự
hàng tịch cho dân và tế soát những
quân gian tà và mấy tay cờ bạc. Còn
một điều này là đáng khen hơn hết là
người họ mấy người dư giả trong làng
lại rồi bốn thân người diễn thuyết
khuyến mấy ông ấy mỗi ông bồng vài
trăm gia để phòng cho dân vay mượn
dặng ăn làm mùa tới. Làng Thành-
Thiện là nơi rừng còn có rậm nhà cửa
leo beo dân cư nghèo khổ; nhưng mà
chẳng nghe tiếng than đói, vì mọi người
đều phải lo công việc mình, nếu lười nhác
chơi bời tự năm hiệp bấy ăn uống thì
đã bị quả phạt rồi. Bởi vì con mắt ông
Hương cả chăm nom một bên. Thiệt
là người có lòng bác ái, chăm lo cho
đồng loại hết dạ nhiệt thành, đáng kính
đáng phục.

Nguyễn ông Đại Hương cả Nguyễn-
tác-Ngân đây là một người tôi rất dày
công với nước nhà, tận tâm báo quốc
giữ trách nhiệm rất hoàn toàn. Kể từ
thanh mi chí ư bạch phát ra làm tôi
chẳng có một máy nào bề trễ bốn phận.
Quan trên khen ngợi chúng dưới mến
thương. Kể từ xuất thân ra làm Lý-
trưởng cho đến chức Hương cả thì cứ
việc cấm cản một mực, giữ chữ công
chánh làm đầu. Gồm chức Hương cả 8
năm, quan trên mới cho lên Đại Hương
cả. Kể từ xuất thân cho đến nay kể là
ngoài ba mươi năm công cặng ra dự
cuộc thôn trung. Tuy lâu năm vậy mà
chẳng ư tích chi hết. Khi Âu-châu nổi
đám cang qua mỗi lần quan chủ tịch
xuất phát dạy đều chỉ, cho hay làng
Thành-Thiện là nơi nghèo nàn, mà mọi
việc đều không khiếm khuyết.

Mỗi kỳ quốc-trái, thì làng Thành-Thiện
thắng số hơn mấy làng ở chung quanh.

Thiệt người rất tha thiết làm mau
cặng lại thêm dày công lao lực với nước
nhà, mong ơn chánh phủ nghĩ đến kẻ lâu

năm phở tá, ăn từ cho người một miếng médaille, trước là thỏa lòng người một nhọc bầy lâu, sau treo gương lành cho kẻ bầy lại nơi đường tấn bộ.

Trần-giang — Bạch-cang-Sa.
(Nghiep chủ)

Công văn lược lục

VÌ LỜI NGHỊ QUAN TỔNG-THỐNG ĐỒNG.
ĐƯƠNG NGÀY 1er AVRIL 1919

Thống thường chức Tri-Huyện hàm:
Ông Mai-văn-Hồ, nghiệp chủ, Cai tổng
Báo-Thuận (Bến Tre).
Ông Nguyễn-biên-Năng, Nghiệp-chủ
Cai tổng An-ninh (Bachgiã)

VÌ LỜI NGHỊ QUAN TỔNG-THỐNG ĐỒNG
ĐƯƠNG NGÀY 24 AVRIL 1919

Thống thường trong ty Lương-Y Bốn
quốc Đông-Dương, kể từ ngày 1 Janvier
1919 vì giúp việc thăm niên.

Lên chức Lương-Y hạng nhì:
Ông Lê-văn-An, nguyên Lương-Y
hạng ba.

Lên chức Lương-Y hạng ba:

Quý Ông: Lê-văn-Rí, Nguyễn-văn-Bính,
Herbin (Emile), Nhan-văn-Lợi, Phan-huy
Thỉnh, Trần-văn-An, Sơn, Hoàng-gia-
Roi, nguyên Lương-Y hạng tư.

Lên chức Lương-Y hạng tư.

Quý Ông: Khương-hữu-Long, Nguyễn-
văn-Cương, nguyên Lương-Y hạng năm

Tòa Đại Hình Cantho

(Tiếp theo và hết)

XỬ NGÀY 17 AVRIL 1919.

9—Vụ 8 tên phạm kẻ tên dưới đây:

1.) Lê-văn-Cương bị cáo về tội làm
bạc giấy giả.

2.) Lê-văn-Kiến bị cáo về tội dùng bạc
giấy giả và giết chết 1 người hương
chức làng đang lúc hành sự đến bắt nó.

3.) Phùng-văn-Lến bị cáo về tội dùng
bạc giấy giả.

4.) Nguyễn-văn-Quảng bị cáo về tội
dùng bạc giấy giả.

5.) Nguyễn-văn-Kiểu bị cáo về tội
dùng bạc giấy giả.

6.) Trần-Tựn kêu là Thu bị cáo về tội
dùng bạc giấy giả.

7.) Nguyễn-văn-An bị cáo về tội dùng
bạc giấy giả.

8.) Mai-văn-Điểm bị cáo về tội chứa
tên Cương làm bạc giấy giả.

Bắt dặng tại làng Tân-quới (Cần-thơ)
trong năm 1916 và 1917, mấy tên này:
Cương, Lến, Quảng, Kiển, Trần-Tựn, An
Điểm, đồ dùng làm bạc giấy giả và 3
tấm bạc giấy giả (2 tấm giấy hai chục
lăm rồi và 1 tấm giấy 1 trăm lăm dặng
1 bẻ); còn tên Lê-văn-Kiến, thì 1 người
hương chức làng vắng tờ tập nã của
quan Biện-Lý đều bắt nó khi ngày 5
février 1917 tại làng Tích-Khánh (Cần-thơ)
nó đương cự và lấy cái ve chai đánh
trên đầu người hương chức đó bẻ óc
chết tươi.

Vụ này xử tron một ngày vì trên 20
người chứng. Sau khi hạch hỏi mỗi
người chứng và phạm xong xã, Tòa lên
án như vậy:

Lê-văn-Cương 20 năm khổ sai và 100
quang tiền vạ.

Lê-văn-Kiến chung thân khổ sai và 100
quang tiền vạ.

Phùng-văn-Lến 10 năm khổ sai và 100
quang tiền vạ.

Nguyễn-văn-Quảng 10 năm khổ sai và
100 quang tiền vạ.

Nguyễn-văn-An 10 năm khổ sai và 100
quang tiền vạ.

Nguyễn-văn-Kiểu 5 năm cấm cố và 100
quang tiền vạ.

Trần-Tựn kêu là Thu 5 năm cấm cố

và 100 quang tiền vạ.

Mai-văn-Điểm: Tòa xét vô tội vì mới
lở 1 lần thứ nhứt mà chứa lăm tên
Cương là đưa lăm giấy bạc giả lại chẳng
ngờ, nên dặng tha bổng.

10—Vụ tên Nguyễn-văn-Hạnh 46 tuổi
bị cáo về tội cưỡng dâm con gái nó là
Nguyễn-thị-An 21 tuổi trong đêm 23
Août 1918 tại làng Thạnh-An (Long-xuyên)

Tên Nguyễn-văn-Hạnh này hồi năm
1905 có bị Tòa Đại-Hình Long-xuyên xử
nó 7 năm tù về tội ăn cướp, dấy ra Côn-
Nôn, nó mắng tù mới về nay lại làm
đều như trước, nhờ con gái của nó (con
nó đẻ) mà loạn luân như thế!...Thao ôi
Nguyễn-văn-Hạnh có khác nào hơn loài
cầm thú ru...!...!

Nguyễn-thị-An khai rằng: cha nó đã
ba lần quyết ra tay bẻ mào, còn nó thì,
mấy phen cứ đóng chặc cửa vườn,
hồi vậy cho nên Ba-nài Hạnh oán,
hâm muốn giết nó, nó sợ đêm cào ngủ
cũng đem hồ cái dùi đục vào phòng
phòng có đường: cứ cụng vào sức sanh
đó. Đêm 23 Août 1919, Hạnh giấu hộp
quẹt, đẹp đèn, chơn lán, bước đến vườn
đào, thò ra tay hái trái... mà. Đè đầu
mới vừa đến, đào chưa kịp hái, dùi đục
xáng u đầu, thị-An tri hô, bàn cụng áp
đến bắt Ba-nài Hạnh giải đến Tòa.

Vụ này sau khi hạch hỏi chứng cứ
xong xuôi, Tòa làm án tên Nguyễn-văn-
Hạnh 5 năm biệt giam và khi mắng tù
rời thì dấy nó đi xử khác (thế khi
Tòa e cho tên Hạnh lúc mắng tù về còn
làm bậy nữa; nên Tòa dấy nó như vậy
là phải lăm.)

Nghe lại tên Nguyễn-văn-Hạnh chẳng
chịu án đó, xin chống về Đại-Pháp.

XỬ NGÀY 18 AVRIL 1919

11—Vụ tên Từ-văn-Chất bị cáo về tội
ăn cướp trong đêm 8 Août 1918 đánh 2
nhà tại làng Tân-hưng (Bắc-liêu) Tòa
làm án 12 năm khổ sai. Từ-văn-Chất
xin chống án về Đại-Pháp xét lại.

12—Vụ 2 tên Thạch-Chánh, và Sơn-
Hiem, Kim kêu là Thạch-Um, lại kêu là
Tám Kim rồi cũng kêu là thấy tám Cum
(nhiều tên quá) 3 tên này bị cáo về
tội ăn cướp trong đêm 10 Avril 1918
tại làng Lai-bồa (Bắc-liêu). Tòa lên
án xử tên Thạch-Chánh 15 năm khổ
sai, còn tên Sơn-Hiêm và tên Kim
kêu Thạch Um, Tòa xét vô tội dặng tha
bổng.

Tên Thạch-Chánh xin chống án về
Đại-Pháp.

13—Vụ 3 tên: Trịnh-văn-Hạnh, Trịnh-
văn-Ngo và Trần-văn-Viết bị cáo về tội
ăn cướp sát nhơn trong đêm 18 Février
1918 tại làng Âu Trạch (Cà-mau).

Vụ này xét chưa đủ lẽ, vì thiếu mặt
mấy người chứng đi hầu, nên Tòa đình
lại kỳ sau sẽ xử.

Thi tập

HÒA NGUYỄN VĂN BÀI THƠ “CHIÊU-
THƯƠNG PHU” TRONG TỜ AN-HẠ SỐ 107
Chẳng ai coi bởi chẳng ai màng.

Rốt kéo chống buồn thiết dờ đoan.

Mưa nắng quăn bao thân từ hải.

Tuyết sương chi kẻ dặm thiên sang.

Hư nên khó liệu vài con nước.

May rủi khôn toan một bước đàng.

Nhiều giả người buồn lời thế ví.

E sau mai biệu khó lòng toan.

C. M. C.

HÒA VĂN CHIÊU THƯƠNG PHU.

Có, không, tiền bạc cũng đừng màng.

Tài từ giai nhơn miệng đẹp đoan.

Ham lợi e buồn trời Hạ-Vô.

Ôm cầm mặc thích khúc cao sang.

Muốn chi Lữ-Bất giống ba đôi.

Khá học Văn-quân hiệp một đảng,
Khúc phụng thẳng giây đầu tráo chác.
Cắt chồi bán rượu sớm lo toan.

Tổ sĩ.

Tạ-phủ-Túc tự Thương-Lạc.
(Hòa-bình Baelien)

TẢO MÔ THANH MINH.

Tưng tưng vừa rạng bóng quang minh
Tảo mô rây xem cảnh quá xinh,
Hương khói lân-xảo người Việt-thô
Đỏ đen rộn rục khách ngô kinh.
Lâm đàm tuần kiệt cung tay chắt,
Lấp ló hồng nhan ghé mắt chinh.
Cái bước càng khôn ai cũng thế,
Gấm ăn cơ hội luyện lưu thanh.

Tảo-nam-Vân. (Baelien)

TIỂU HOA

Ông bướm là lời đã bấy giờ,
Nực cười hoa nở rộn lòng mơ.
Nhành chim ngoài ngõ reo inh òi,
Lá gió trong vườn thổi phát phơ.
Vóc liễu dướm sương nhiều kẻ biết,
Dạ mai hòa điệu ít ai ngờ.
Nếu ra thân thể thiên hương rữa,
Thẹn ngộ cùng ai mới tóc tơ.

Thoại-Xuân (Baelien).

BÙI KIỂM KÝ GIỮ NGUYỆT-NGA

Ôm bức tượng ma chẳng thấy linh,
Nàng sao cố chấp chịu oan tình.
Hương nồng trướng liễu mùi thơm ngát
Tuyết tỏa phòng loan giá lạnh tanh,
Má đỏ nở dành bôi phấn trắng.
Vương hồng chỉ dễ cấm chim xanh.
Vân-Tiên chẳng đã không linh hiển,
Nàng phải riêng lo lấy phận mình.

C. M. C.

NGUYỆT-NGA TẠ BÙI ÔNG

Đôi lời gửi tạ giá Bùi-ông,
Phải biết phận tôi gái có chồng.

Kia vợ Trương-Như không giữ nết.
Nợ gương Linh-Nữ phải ghi lòng,
Đêm hôm bao quáng tuồng bờ liễu.
Sương tuyết riêng lo phận má hồng,
Vái gặp Vân-Tiên bày khoản khúc.
Đặng cho anh Kiệm hết dèo hồng.

C. M. C.

KÉN CHỒNG THẦY CHÙA

Duyên lành chỉ quyết đợi thầy chùa,
Chồng khỏi sầu bơi khỏi thướt vua.
Sớm tới điện tiền chuông miêng ngọt,
Chiều vào liêu hậu sáng mồi chũa,
Gạo tiền kẻ cũng dư hàng bữa,
Trà nếp người vâng đủ bốn mùa,
Chẳng thiếu đồ ngon cùng vật quý,
Khỏi lo ra chợ kén đồ mua.

Cần-thơ — Xuân-Mai.

Lãnh giấy Quốc-trái năm 1917.

Quan Chánh Tham-Biện Chủ
tỉnh Cầnthơ truyền cho ai này
trong bốn tỉnh hay rằng: kể từ
ngày nay (7 Mars 1919 đến 31 Mai
1919, tại kho bạc địa hạt có phát
giấy Quốc trái thiết thọ năm 1917

Vậy, người nào có biên lai vé
quốc trái mà mình cho nhà nước
vay hồi năm 1917, hãy đem đến tại
kho địa hạt mà đổi lấy cái giấy
quốc trái thiết thọ cho kíp

Cánthơ, le 7 Mars 1919.

Quan chánh chủ tỉnh,

ký tên : Tholance

Nam kỳ thời sự

Giá bạc

Kho bạc nhà-nước..... 5 f 00

Hồng-Dương..... 5 05

Giá lúa

Từ 3\$ 45 cho đến 3\$ 55 một tạ, tùy
theo thứ lúa.

CẦN-THƠ VILLE

ĐẠO CHÍCH PHÁ HỌC TRÒ. — Toàn rồi
Bổn Báo có thuật chuyện Đạo-Chích
viếng trọn 3 dây phố ở Châu-Thành Cần-
thơ; song Đạo-Chích chẳng lấy dặng món
chi cho dặng, chính có quơ hạy ba món
đồ lại vật, và quần áo chút dlah mà thôi.

Thấy vậy, dặng mấy đêm tưởng dẫu
sở Tuấn-Thành đã lập thể thần chi mà
tổng bởi tổng khứ là Đạo-Chích đi mất
rồi chớ; ai ngờ đêm 27 Avril 1919, tại
Vô-văn-Học Hiệu là nhà trường của ông
Huyện Th.... sắp đặt chỗ học hành ăn
ngủ rất có ngăn có nắp, lại khi ban đêm
từ trước đến sau có đèn điện dọi sáng
như ban ngày, gìn giữ cho học trò
thiệt là kỷ lưỡng; nhưng mà là Đạo-
Chích nào đây coi việc từ tội như chơi,
nên mới cá gan thừa lúc tam canh dâm
đến cạy cửa Nhà-trường này rồi lên
phá cửa lấu vào khuôn mấy cái rương
quần áo của học trò mà đi mất. Khi hay
dặng tin chẳng lành ấy, Quan Huyện
chợt Tuấn-Thành hay lập tức đến xem
quá quyết như vậy. Nội vụ mất phòng
tính dặng 300\$00. Sở Tuấn-thành đang
gia tâm tâm là Đạo-Chích này mà trị tội.

SU LỘT VÉ NGÁ NÀO?? MÀ MẤT
HẾT...!...! — Tại Châu-Thành Cầnthơ,
lúc này hết su lăm, mua bán lấy lăm

khó, kẻ mua phải ép mình mua đồ mất,
vì bọn khách trú thừa dịp ít su biểu
mua đến 7, 8 chiêm nó mới chịu thôi su
lại. Trát bạc lúc này đem đổi 7, 8 chiêm
su mà thôi, có khi đổi cũng không dặng
nữa.

Nghe lại bạc đồng (piastres métalliques)
cũng hết vậy — Giấy xăn (100\$00) đem
đổi 96, 97 đồng mà thôi.

Vậy chớ su và bạc đồng bút vẽ gạch
nào mà kém vậy?...?..?

CÁI-VÕN

BẮT ĐẶNG ĂN CƯỚP TẠI TRẬN. —
Đêm 26 Avril 1919, lúc 11 giờ khuya,
1 đảng ăn cướp 8 đứa đến đánh nhà tên
Lê-văn-Do ở làng Mỹ-Thuận (Cánthơ). Bọn
ăn cướp này có súng gla, lúc đến động
cửa rồi bắn súng thị oai. Tên Lê-văn-Do
thừa thế thoát ra dặng khỏi nhà kêu xóm
giếng ra sau vườn ứng tiếp. Ăn cướp
vào nhà tung hoành dọn đồ khuôn của rồi
bơm ra tới mí vườn cũng bắn súng dọa
ít tiếng cho ai nấy sợ dưng theo. Có
mấy phát bắn hết, tài gia và xóm giếng
áp tới đánh nhau bắt dặng 2 đứa còn 6
đứa kia chạy tăng lạt thoát khỏi.

Khá khen tên Lê-văn-Do thiệt là can-
đảm và xóm giếng cũng là tận tâm tiếp
cứu mới bắt 2 tên ăn cướp đó, vì thuở
giờ ít ai bắt dặng ăn cướp tại trận như
vậy.

Còn mấy đứa chạy thoát dặng đó sẽ
bắt lại trong này mai đây vì chẳng lẽ 2
tên này chẳng khai chúng nó ra sao! đại
gi mà chịn khảo hạch cho nhiều sao! Ước
ao xin quan trên dụng cách nặng nề
mà nghiêm rằng bọn ăn cướp này làm
gương cho bọn khác; vì năm nay mùa
màng thất bát, bọn còn đồ sanh lòng
cướp giết mà nhiều bại là dân, Sự mất
đay tình ước dặng 200\$00.

VĨNH-LONG

CON NIT ĐI LẠI. — Hôm ngày 21 Avril 1919, có một đứa con gái mới nên 6 tuổi, cha mẹ nó ở đũa không rõ, đi lại tới làng Tân-hòa (Vinh-long). Hương-chức làng trình đưa nhỏ ấy đến quan. Vậy ai có con đi lạc đó, hãy đến làng Tân-hòa (Vinhlong) mà nhìn bắt lại cho kíp.

Vô-văn học hiệu

Trường học của Ông Võ-văn-Thơm lập, gọi là 'Vô-Văn, học Hiệu' đã khai từ hôm Novem-bre 1918. Nay được 50 trò nam và nữ vào trường

Thầy giáo cần mẫn con nít học mau tân phát vô cùng.

Tiến học và an, ngủ phải đóng trước tin giá như vậy.

Học ngoài (không ăn ngủ).....4\$

Học và ăn buổi trưa,7

Học và ăn ba buổi, ngủ tại trường 12

Như ai dùng giấy Quê-trái mà đóng tiền trường cho con cháu học, thì Ông Đốc học trường Vô-văn cũng thâu, cứ mỗi phiều 100 francs thì kể là:16\$

Bữa 13 Juillet bài trường tới 15 Août thi tự, còn kỳ bài trường Tết thì cứ rằm tháng chạp bài, qua rằm tháng giêng thì tự. Bà con có bác ai có dịp đi Cánh thờ ghé coi cách sắp đặt chỗ học, chỗ ăn, chỗ ngủ.

Ai có cần hỏi thăm điều gì, xin gởi thư cho Ông Võ-văn-Thơm, thì lập tức có thư trả lời

Cuộc xô số của
Hội Mutualité

Ngày Chúa-nhật 4 Mai 1919 là ngày của Hội Mutualité định xô số; nhưng mà giấy số bán chưa tất, Hội phải nán lại trong một ít ngày kể đây mà bán cho hết giấy số rồi sẽ xô.

BÁN

1 cái xe hơi 4 chỗ ngồi, hiệu Peugeot còn tinh hảo. 4 cái caoutchouc mới thay
Giá..... 1500\$00

Muốn mua xin viết thư cho Báo quán An-Hà mà thương nghị

BÁN

1 cái máy hơi sức mạnh 6 ngựa, có đủ đồ phụ tùng sáng sủa, (carburateur magneto, boîte de changement de marche)

Mua về gần vô ca-nốt tiện lắm.

Giá.....200\$00

Muốn mua xin viết thư thương nghị nơi Báo quán An-Hà.

Cáo Bạch

Kính cùng liệt vị khán quan rõ: từ ngày An-Hà Nhựt-Báo xuất bản đến nay, nhờ ơn liệt vị khán quan có lòng cõ cạp, nên báo chỉặng miêng viêng một ngày một lần phát

Vậy kể từ số 117 ngày 15 mai 1919 sắp tới, tờ An-Hà Nhựt-Báo sẽ thêm 4 trương nữa cho trọn 24 trương, song giá bán cũng y như cũ.

Bốn quán cần cáo.

PHARMACIE SHANGHAI

TRÔNG RĂNG VÀ THAY CON MẮT

Chủ nhơn: **TRIỀU-CUONG**

Một tiệm lớn ở đường Marins, số 188—Cholon

Một tiệm mới ở tại đường Gallieni, số 3—Saigon

(Ngang nhà giấy xe lửa Saigon-Cholon gần Chợ-Mới)

Bổn Dược Phòng có trữ bán nhiều thứ thuốc rất nên thần hiệu đều có dùng cái nhãn «Con Bướm Bướm» làm tin, chớ quý vị có mua thuốc của tiệm tôi, hãy nài cho được cái nhãn «Con Bướm Bướm» mới là thiệt thuốc của tiệm tôi, kẻo làm thứ giả uổng vào thêm hại

Bổn Dược Phòng có gửi thuốc tại nhà M. THÁI-KY-SƠN, ở đường Pellerin số 23-Saigon bán giùm y giá của tiệm, chớ quý vị ở trong Lục-Châu có cần dùng thuốc của tiệm tôi, xin viết thư cho hay sáng tỏng gửi cách Contre remboursement Còn tiền giở về thân chủ phải chịu

DƯỢC CHỈ KHAI THẦN TỐC

THÍNH THỊ THƯ LÂM

13.— Trái Cà-na chế nên thuốc ho

Phạm bị chứng ho ấy phần nhiều bởi phong hàn ngoại cảm nhập vào phổi làm cho ngã hơi thở mới sanh ra chứng ho, cho nên mới ho, thì mau trị chớ để lâu ắt tánh mạng rất hiểm nghèo. Các thầy danh y bên Đông lấy hiệp ý xét kỹ chế ra thứ Cà-na này có tâm thuốc rất hay hơn các phương khác độc lòng truyền để cứu dân độ thế trong cuộc vệ sanh hạng nhứt; dấu dờn ông dờn bà con nít chỉ hể họ có đàm, ho tác tiếng, ho cả ngày cả đêm bởi trái thời tiết mà ho, các chứng ho, bất luận lâu mau hể dùng đến trái Cà-na này mà ngậm tức thì thấy công hiệu thượng phẩm.

Người lớn mỗi lần ngậm hai trái, còn con út từ 5 tuổi đến 10 mỗi lần ngậm một trái, mỗi ngậm ba bốn lần thì thấy thông khí tang đàm hết ho, bằng như không bệnh hằng ngày dùng đôi ba trái cũng có ích lắm, la sanh nước miếng đã khác, giúp sức khỏe tinh thần, thông ti vi, tiêu thực, thiệt là một thứ thuốc bổ phế trị ho rất thần hiệu vô cùng, xin chớ quý vị dùng tới thứ thì mới rõ là một thứ thuốc ho rất hay hơn các thứ khác.

Mỗi hộp chắt giá là..... 0\$20

12 hộp chắt giá là..... 2 00

HUỆ LIỀU CHỈ THÔNG THANH ĐỘC HOÀN

7 Thuốc trị các chứng sang độc

Chứng sang độc (Huệ-Liêu) là một chứng hai to, bề nặng thì hại cho chủng tộc, còn nhẹ thì tổn thân; há ai lại không biết gọi là bệnh sang độc hay biến nhiều chứng bích rất hiểm nghèo, hoặc là dương mai, hoặc là mọc mọc cùng mình hoặc hoặc đầu âm lờ, hoặc nơi dương vật có mọc như ghẻ trầy lờ, hoặc ngứa nhứt, hoặc lậu độc các thứ ghẻ vechứng sang độc thì đều làm hại cho thân thể nếu không gặp thuốc cho thiệt hay mà trị thì độc nhập vào xương cốt làm cho nhứt gao, mỗi tay mỗi cõn, đi đứng chẳng yên sanh máu, mặt mày xanh xao khô khàng ti vi.

Cho nên Bổn Dược Phòng xét kỹ mà chế hườn thuốc này đã dễ uống mà mùi lại thơm ngọt dùng liền thấy công hiệu như thần, dám chắc chẳng có thuốc nào hơn dạng. Phạm bệnh sang độc bất luận dờn ông dờn bà, già hay trẻ hể mang chứng sang độc như đã nói trên đây bất luận lâu mau hể dùng đến thuốc này tang các thứ độc, liêng lại da thịt như cũ, hết nhứt hết mọc mà lại trừ tuyệt gốc độc trong mình, không còn tái phát lại nữa, mà lại khỏi lo hể hậu sự về ngày sau. (La sanh con mạnh luôn luôn).

Các dùng: Mỗi lần uống một muỗng với nước trà, mỗi ngày uống hai lần, sớm mới thức dậy uống một muỗng, và tối trước khi đi ngủ uống một muỗng. Mỗi hộp đều có cái nhãn «Con bướm bướm» mới là thiệt thuốc của Bổn hiệu Tại Saigon, hẻm số 23 đường Pellerin, có trữ bán là.

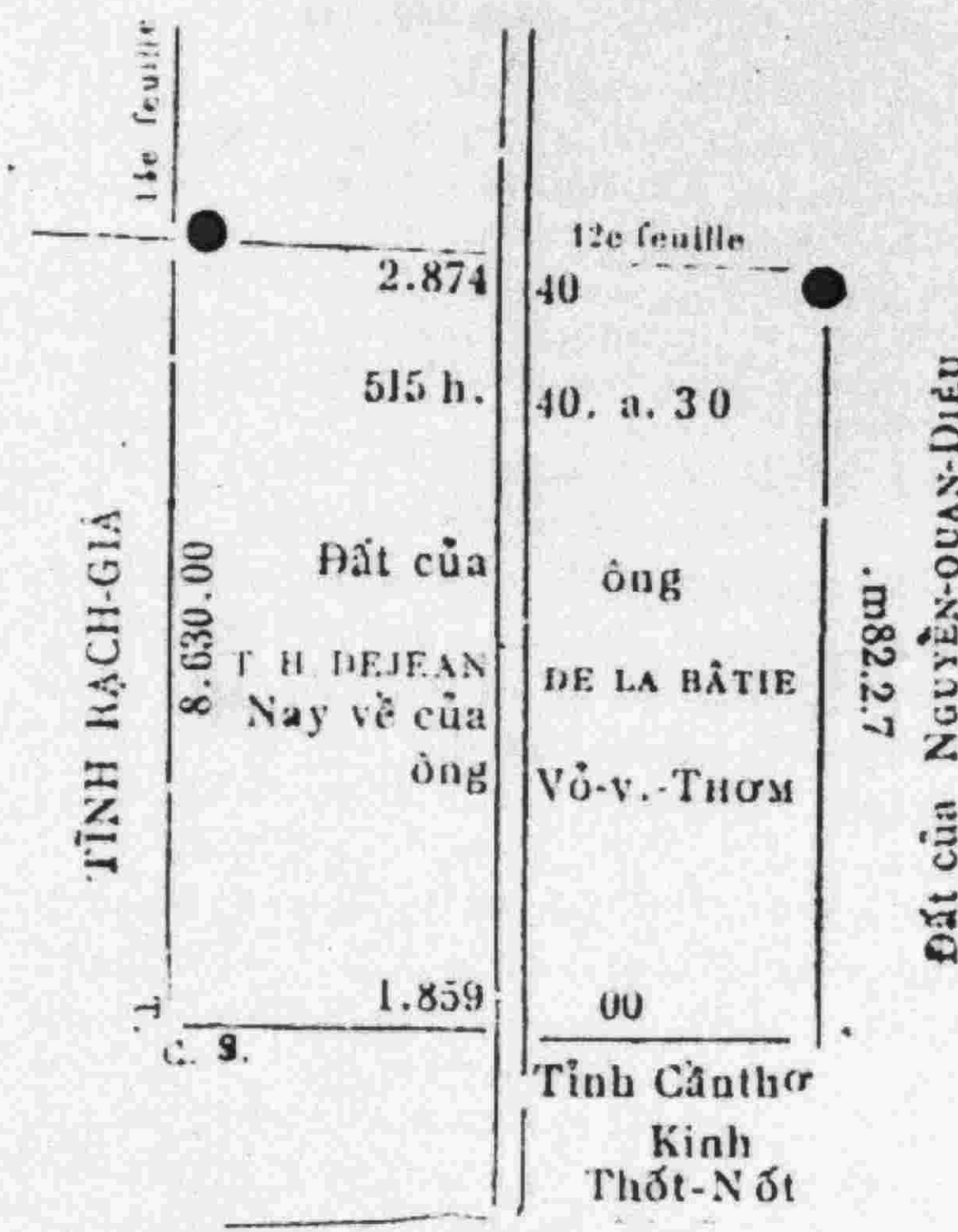
THIỆT GIÁ

Mỗi hộp.....1\$50

BÁN THUẬN MÀI

Gia mua trả một phần chịu, một phần mướn

1465 mẫu ruộng, tọa lạc tại làng Thanh-Phú, nguyên là làng Thanh-hòa trung-nhi (Long-xuyên)

AI có cần hỏi thăm đều chi thì gửi thư cho ông Võ-văn-Tuôm, Colou à CÁNTHƠ mà thương nghị.

NAM-HỒNG-PHÁT

KHÁCH-SANG

ở ĐƯỜNG BOULEVARD BONNARD, số 106
Ngang Gare xe lửa Saigon-Gôváp chợ-Mời
Saigon

Bán rượu tây, và cho mướn phòng ngủ, sạch sẽ và rộng rãi mát mẻ lắm, quý ông, quý khách có đi Saigon xin dời gót lại tiệm tôi mà ở, lấy làm thông thả lắm.

HUYNH-HUÊ-KỶ.

LÊ-KHANH-TRINH

Geometre-civil

CANTHO

LEVÉ DE PLANS

Délimitation et Bornage

EXPERTISES

Ông Lê-khánh-Trinh

KINH-LÝ

Cantho

Lãnh đạo diện thổ

Phân ranh hạng

Tương phân thổ sản

Công chuyên làm kỹ và mau lại giá nhẹ

Xin viết thư nơi tôi mà thương nghị.

Xin ghé mắt

Truyện Ngự-phụng-Lân của Trần-văn-Hương có đề bán tại nhà in Hậu-giang CÁNTHƠ. Vậy xin đồng bang liêu vài cái tiền làng phí mua đọc giúp vui giấy lác, giải muộn thoãn cũng được vài canh. Trước là coi cho tiêu khiển ngày giờ sau thấy đều tẻ mà chưa!

Hãy mua coi sẽ biết. Ngộ lắm!!!

Giá mỗi cuốn là..... 0\$20

AI mua nhiều tính giá rẻ hơn

1 cuốn giá..... 0\$20

50 cuốn giá..... 6\$50

100 cuốn giá..... 12\$00

記善曾**TẶNG-THIỆN-KỶ**

DIT

TẶNG-NHAI

Entrepreneur des travaux de construction
(Cantho-Ville)

Lãnh soát các công việc

— HỒ VÀ MỘC —

CẮT NHÀ—LÀM HÀNG RÀO—ĐÚC CỐNG BĂNG
ĐÁ TRƯNG- CIMENT- ĐÓNG CỬA LÁ SÁCH- DỮA
LỌNG HỒ- VẪN HOA TÂY.

Quyết làm ăn bền vững, tôi cứ lấy mực thành tính làm đầu.

Các việc tôi lãnh, thì tôi hết lòng lo lắng cho toàn vẹn, cho mau mắng, những thợ của tôi đều là thợ lựa, rút tay giỏi khéo không mà thôi. Xin trong chư quân tử, ai muốn mướn tôi làm việc chi thì khá viết thư cho tôi, hay là dời gót đến nhà tôi CHÂU-THÀNH CÁNTHƠ ĐƯỜNG SAINTENOY (CÁU TÀU LỚN) NGANG CỬA QUAN TRẠNG-SƯ GALLOIS MONTBRUN MÀ THƯƠNG NGHỊ—Còn về việc tờ giấy chi chẳng hạn, nếu có dấu hiệu tôi mà không có chữ tôi ký vào, xin chư ông khá lưu ý rằng đó là không phải của tôi thật, vậy nên tôi chẳng hề hình biết tới tờ giấy ấy bao giờ

TẶNG-NHAI

Cẩn-khai

Hậu thanh

Giao tiếp thương mại hội
CU LAO MÂY—CANTHO

Hội mua và bán lúa.

Định số vốn là mười ngàn tạ lúa (10000⁰l)

Hùn mỗi phần là 50 tạ, hoặc mướn

hùn bạc tính theo số lúa trên đây, vị nào muốn hùn mấy phần tùy ý.

Hội này có điều lệ, giấy tờ chắc chắn tính mắng mùa lúa chia lợi.

Cúi xin quý vị sáng lòng hiệp vốn mà lo đều ích lợi chung và mở rộng thương cho bạn mình mau nhẹ bước.

Như muốn hỏi đều chi trọng việc hội xin viết thư cho M. Nguyễn-văn-Tứ chủ hội Thương-mại sẽ hồi âm lập tức.

Thương xã hội cẩn khai.

Một việc khá lắm

Có quan Giám Đốc Quesnel sáng lòng muốn bán hai sở ruộng của ngài, ở tại Tháp mười (Mỹtho) sở thứ nhất được 46 mẫu, ở dựa mé kinh, sở thứ nhì được 246 mẫu, ở dựa mé kinh lớn kêu là kinh Tổng-đốc Lộc, kinh này xáng mới vét lại lớn lắm, bề ngang chừng 40 thước nên tiện bề chở lúa ruộng lắm, và như muốn chở lúa thẳng lên Chợ-lớn đi ngã sông Vaico cũng dễ lắm.

Hai sở ruộng ấy đều là đất thuộc tốt lắm, chẳng còn phải tốn công khai phá chi nữa hết; lại sáng trong đất có mười ba cái địa, cả rất đại lợi. Có một sở đất khác kề cận với hai sở ruộng nói trên đây, chừng 300 mẫu, nguyên là của hiệu Speidel đã bị nhà nước tịch thu lại và có lẽ trong một ít lâu sẽ giảo giá bán.

Hai sở ruộng của quan giám đốc Quesnel, huê lợi mỗi năm chừng 12 tới 15 ngàn giạ.

AI muốn mua hai sở đất ấy xin gửi thư cho quan Giám đốc Quesnel tạ Saigon, hay là gửi cho sở Nhứt trình An-hà tại CÁN-THƠ mà thương nghị và đến xem bản đồ thì hiểu rõ.

QUẢN TÍN KÝ ĐẠI DƯỢC PHÒNG

CHỦ NHƠN: LÊ-TOÀN

60, Rue de Canton, 60. - Cholon

Cung tụng Minh-Y

A Monsieur QUẢN-TÍN-KÝ

Kể từ một tháng nay cho đến nay giới nhờ ơn Hiệp-An bửu hiệu đem đến cho tôi mấy thứ thuốc, đây có một thứ "VẠN ỨNG-ĐỨC TẾ ĐƠN" tôi đã dùng thử thiệt là thượng phẩm, mới rõ đời Văn-Minh này thấy thuốc học đến bậc càng ngày càng thêm sự hay, cho nên tôi dám chắc thứ thuốc của ông đây hay hơn trong cả và hoàn cầu, thuốc dùng đến liền thấy hiệu nghiệm, bởi sức học hay mà chế nên phương thuốc này đặt tên là VẠN ỨNG ĐỨC TẾ ĐƠN này là phải lắm, bởi có lòng quảng tế trong thiên hạ, tôi càng dùng càng mến lại nhớ tới câu NGÃ DIỆC HỮU ĐƠN QUAN TÍNH PHỒ, DUNG THỜI HUỖN DẢI THỌ TỬ DÂN, vậy nên tôi kính tụng âm đức của ngài nơi đây cho bạn đồng bang tôi rõ mà dùng

Khải-định Mậu-ngũ mai ngoạt thượng cung

Diêng-khánh-bi chức trung hạ

HUYNH-CHAU-TÍCH KÍNH THƯ

SÂM NHUNG BỔ THẬN HOÀN

(thuốc bổ thận giá sâm nhung)

Dám tưởng trong thân thể con người, thân là cốt rỗng, nếu phần tiên thiên hao kém, hậu thiên thất dưỡng thì phải mau dùng thuốc mà bồi bổ tinh thần mới được mạnh giới. Nên tiệm tôi gần lòng hiệp chế hoàn thuốc này công hiệu hạng nhất, điều hòa huyết mạch bổ thận tráng dương, tư nhuận mắt mày, Khỏe hòa tì vị, bồi khí sung thần, hoặc bởi sắc dục quá độ, hoặc bởi đi tinh, bạch trược, lậu tinh tiết dầm dề, mờ mờ lại lạng hoặc hạ nhược suy nhược, thận kém tinh hàn cử động yếu ớt, lỗ tay chảy nước, mỗi gối đau lưng. Các chứng về hư tổn mà sanh, dùng đến thuốc này dường cây khô được nhuận mưa móc, sung túc tinh thần nở nang da thịt.

Mỗi hộp sáu hoàn giá là sáu cất (0\$60)

THIÊN KIM BẢO KHÔN ĐƠN

(thuốc bổ khôn (đơn bà) chương tử)

Thuốc này trị bệnh đờn bà con gái huyết khí hư nhược thân thể ốm o, nhợt sắc vô vàng, đường kinh không đúng kỳ hoặc trễ hoặc sục, bạch đới hạ, huyết bạch hoặc nhiều hoặc ít, huyết ban, lậu, hư thai, tiểu sáng, nơi tử cung lạnh chậm con, hoặc sung sức quá bội, ngăn trở đường sanh dục, chậm thai nghén, hoặc con gái lớn lên bề đường kinh, bốn huyết làm lớn bụng. Ăn ngủ không ngon, no hơi, nhứt đầu sanh chứng như đau, mỗi lưng đau bụng, khí nhiều khi ít, không chứng, hoặc đờn bà có thai, bệnh trừu lên. Các chứng hư tổn dùng đến thuốc này thì lành mạnh. Bồi bổ khí huyết, chương tử lương phương.

Mỗi hộp 2 hoàn giá bán (0\$10)

VIN DE CHINE DIT ALCOOL MÉDICAMENTEUX

RƯỢU THUỐC RẤT THẦN HIỆU

Bồn Dược Phòng kính cho chư Quý khách ở xa, gần hay rằng: Nửa-nước cho phép Bồn Hiệu ngâm Rượu Thuốc tại Tiệm và đăng thông hành Lục-linh; nên bồn Hiệu ấn hành ít thứ Rượu thuốc cho chư Quý vị xem, đăng mua mà uống thử coi cho biết hay dở thế nào. Những Rượu thuốc của Bồn hiệu ngâm, kể ra sau này: Và có một thứ Thuốc ho thiệt là hay lắm, hiệu là: TRUNG-HUỆ CHÍ KHẢI THỦY, bất kỳ ho lâu mau, hễ uống vào nội trong 24 giờ thì thấy bớt liền;

Giá mỗi ve 0\$30, mỗi lít 12 ve 3\$00; Như chư Quý Ông muốn mua gởi thư cho Bồn hiệu thì bồn hiệu sẵn lòng gởi thuốc lại lập tức.

TRANG CÂN PHONG THẤP TỬ

Rượu thuốc này, lựa ròng những thuốc thượng hạng mà chế ra. Các Y-sĩ bên Trung-quốc đã có thí nghiệm rồi, đều chứng chắc rằng: rượu thuốc này, phép tẩm chế rất tinh, dùng nó mà trừ bịnh phoag-thấp, bịnh nhứt trong gân cốt và lại làm cho máu chạy đều, thiệt là một thứ rượu thuốc rất nên thần hiệu.

Nó trị bịnh như đau phong, tay chân phù thũng, da thịt sưng nhức, đau lưng mỗi gối, tê tay tê chân, đau nhức trong gân cốt, các chứng thũng độc đi đứng chẳng an, đau ứa thân mình, (kêu là bản thân bất toại).

Thì dùng, hoặc uống hoặc thoa cũng đều liệu nghiệm cả thấy, chẳng những là trừ bịnh mà thôi, lại còn làm cho ăn mau tiêu, máu chạy đều, sanh tinh huyết

Uống thuốc rượu này rồi thì tinh thần khỏe khắn hơn lúc trước trăm phần người có bịnh uống thì trừ bịnh, người không bịnh uống thường thì mạnh giới luôn luôn, cả đời khỏi lo bịnh hoạn.

CƯỜNG CHƯỞNG BỔ HUYẾT TỬ

Là một thứ Bí-Truyền-Lương-Phương, chọn rất ròng những thuốc tốt thượng hạng, qui trọng vô cùng, lại có gia thêm Nước-Sắc, hiệp lại mà chế ra thứ rượu thuốc này. Các Y-sĩ bên Trung-quốc, đã thí nghiệm và chứng chắc rằng: Thứ rượu thuốc này là một thứ hay sanh tinh bổ huyết và thêm sức mạnh cho con người

Sắc dục quá độ, nhức đầu chóng mặt, thân hư di tinh, Dương-Vật-Rất-Cũ, đau lưng mỗi gối, khí huyết hao kém, tứ chi mỗi mệt, đờn bà đường kinh không đúng, bạch đới xích-dải đờn bà sanh dẻ yếu đuối da mặt mét vàng.

Chẳng luận đờn ông đờn bà, các chứng bịnh thuộc về bịnh hư bịnh tổn thấy đều dùng đăng. Uống nó thì nó hay sanh tinh thêm huyết, khỏe khoắn tinh thần những người không con uống thường chắc sẽ có con, lại còn hay trừ những vật thực ăn không tiêu, tích trữ trong bao-tử.

Hễ uống rượu thuốc này thì đau bịnh chỉ nó trừ cũng nổi.

BÁ BỎ-VỆ SANH TƯỚU

Con người ở đời, phải cho biết cách vệ sanh thì trong mình khỏi mang tật, bệnh ít sanh. Còn như mạng sống của con người là bởi nhờ nơi khí huyết sung túc. Chớ như những người linh thần hoàn hốt, chẳng biết thêm ăn, tứ chi rã liệt, lỗ tai lùng bùng, con mắt mờ mịt, ấy là bởi huyết suy, khí kém, trái tim và trái cật đều hư.

Bổn được phòng hằng da tâm chủ ý, tiệm Phương kia thế nọ hết sức mới chế ra được một thứ rượu thuốc Vệ-Sanh này, hề am hư thì bổ am, dương hư thì bổ dương, chẳng luận trẻ già, dờn ông dờn bà, người nào khí hư huyết bạc, thật hầy kém hao, hề uống rượu thuốc này thì dặng trảng tình sanh huyết, chẳng những là dặng khí huyết sung túc mà thôi, lại còn tiên trừ bá bệnh.

Uống rượu thuốc này dặng thường, thì dặng sống lâu, người không con uống thường chắc cũng có sanh con, thiệt là một thứ Vệ-sanh chi tánh được đó.

Phải uống cho thường thì mới thấy hiệu nghiệm là dường nào.

HO-CỐT-MỘC-QUA-TƯỚU

Rượu thuốc này chế ra bằng Hồ-cốt và Mộc-qua, bổn được phòng chẳng nài công khó chế luyện kỹ càng, và chọn thứ thuốc thiệt tốt hiệp lại mà làm ra thứ rượu thuốc này, ai có bệnh như sau đây, hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền đau trong xương, tứ chi rã liệt, đi bước không vững, da vàng, chơn thũng khí hư huyết trệ, như dầu phong, các thương thứ tích, cốt khí tìm la.

Nếu ai có các chứng bệnh kể trên đây thì nên dùng thứ rượu thuốc này mà uống hay là thoa thì hiệu nghiệm dị thường, thiệt là một thứ thuốc hay đệ nhất.

Bất kỳ dờn ông dờn bà, hề uống nó cho thường thì mau tiêu hóa vật thực, lại thêm khí lực bội gia, khỏi lo bệnh hoạn về sau mà lại dặng sống lâu thêm nữa.

THÔNG-TRỊ-MAO-KÊ-TƯỚU

RƯỢU THUỐC BỊM BỊP

Thứ rượu thuốc này, chuyên trị các chứng phong thấp, hoạt lực thơ can, ấy là một thứ thuốc bị truyền tinh nghiệm đệ nhất.

Các chứng phong thấp, chẳng luận lâu năm hay là mới cũng đều trị dặng, còn như đau lưng, nhức tay, mỏi chơn, đau trong xương, hay dực gân, hoặc bị té bị đánh mà sưng mình, hay là tay chùng bại hoại. Các chứng ấy hề uống vào thì thấy hiệu nghiệm liền.

Phải tùy theo chứng bệnh mà dùng, chẳng nên uống cho quá độ.

Mấy thứ rượu thuốc này của bổn Được-Phòng ngăm tại tiệm và mỗi khi ngăm thì có một ông Langsa đến nghiệm chất chẵn, hiệu Trung-Huê Được-Phòng tại Cholon đường Paris số nhà 89, như chư quý khách ai muốn dùng thứ thì xin hãy đến tại tiệm mà mua thuốc rượu này có nhãn đề hiệu Trung-Huê Được-Phòng thì chẳng lầm đồ giả mạo. Còn ai ở xa mà muốn dùng rượu thuốc này thì xin gửi thư đề chỗ ở cho kỹ lưỡng thì bổn Được-Phòng sẽ gửi thuốc đi tức thì, xin quý khách thử qua sẽ biết.

TRUNG-HUÊ-ĐƯỢC-PHÒNG.

89 Rue de Paris Cholon.

TẠI NHÀ IN

Imprimerie de l'Ouest

CANTHO

CÓ BAN SÁCH

- 1.— Kim-Túy-Tinh-Từ, giá là 1\$20
- 2.—TRUYỀN KIẾN TÂM LIỆT NỮ (Roman moderne) par M. Lê-trung-Thu giá là 0\$30
- 3.—TRÒ CHƠI (fables de la Fontaine) par Trần-Kim giá là 0\$50
- 4.—TUÂN TRẠ PHÁP LỆ (Sách dạy lương chức phụ tá của quan Biện-lý) par M. Võ-văn-Thơ giá là 1\$20
- 5.—LEBUFFLE (vol et recel de buffles) moyen à prendre pour essayer de le prévenir par M. Võ-văn-Thơ giá là 0\$30
- 6.—Đồng Âm-tự-vị (có phụ những chữ không phải đồng âm mà khó viết) giá là 0\$40
- 7.—Đồng Âm-tự-vị (chữ langsa) giá là 0\$60
- 8.—Contes et légendes du pays d'Annam, (dont 0\$20 au profit de la Saigonnais-partriotique) par M. Lê-van-Phát giá là 1\$40
- 9.—Méthode de lecture illustrée par Boscq 0\$80
- 10.—Méthode en Quốc-ngữ (par Boscq) 0\$50
- 11.—Lecture franco-annamite (par Boscq) 1\$00
- 12.—Leçon de choses (par Boscq) 0\$60
- 13.—Morale pratique en quốc-ngữ (par Boscq) 1.00
- 14.—Morale pratique en français (par Boscq) 1.00
- 15.—Notions d'hygiène (par Boscq) 0.50
- 16.—Arithmétique Bazenant ours élémentaire
- 17.—Arithmétique P. Leyssenne Cours élémentaire
- Arithmétique P. Leyssenne Année Préparatoire

Arithmétique P. Leyssenne 1re année

Arithmétique P. Leyssenne 2me année

Arithmétique P. Leyssenne 3me année

18.— Grammaire Larive et Fleury, année préparatoire

Grammaire Larive et Fleury Cours élémentaire

Grammaire Larive et Fleury Cours moyen

Grammaire Larive et Fleury 1re année

19.— Grammaire Claude Augé Cours préparatoire

Grammaire Claude Augé Cours élémentaire

Grammaire Claude Augé Cours Moyen

Grammaire Claude Augé Cours supérieur

20.—Géographie Foncin Alinot " classique année préparatoire " Cours moyen

21.—Lecture A l'Ecole par Russier et Baudet

22.— " Autour de l'Ecole par Russier et Baudet

23.—Premier livre de lecture G. Bruno.

24.—Lecture Mironneau Cours moyen

Lecture Mironneau Cours préparatoire

25.—Memento de poche

26.—Memento Larousse

27.—Dictionnaire Fr. An^{re} broché.

28.— " " relié.

29.—Dictionnaire Gazier

30.—Dictionnaire Armand Colin

31.— " Petit Larousse illustré

32.—Syllabaire A. B. C. (par Đổ-quang-Đầu

33.—Recueil de Morale en quốc-ngữ par Diệp-văn-Cương

34.—Cours de Morale par Ng. Bình.

TIỆM BÁN BÁNH MÌ

HIỆU TÀN-PHƯỚC

Đường kinh lập—Cantho

NGUYỄN-NGỌC-NỮ

LA CHỦ TIỆM

Kính lời cho quý ông, quý thấy rõ, tiệm tôi làm bánh mì rỗng bột mì tây, mua tại hàng bảo bột tốt có danh tại Saigon. Cách làm sạch sẽ, bánh thì để trong tủ kiến có rỗng nước kiến lên không dặng, ruồi bu không được lại khỏi ai rờ tay dơ, ai muốn mua ở nào thì chỉ người trong tiệm lấy trao cho.

Xin có lòng chiếu cố giúp hàng đồng bang trong cuộc thương mại.

NGUYỄN-NGỌC-NỮ
Kính Cáo

Thuốc điều hiệu Globe (TRÁI BÁT)

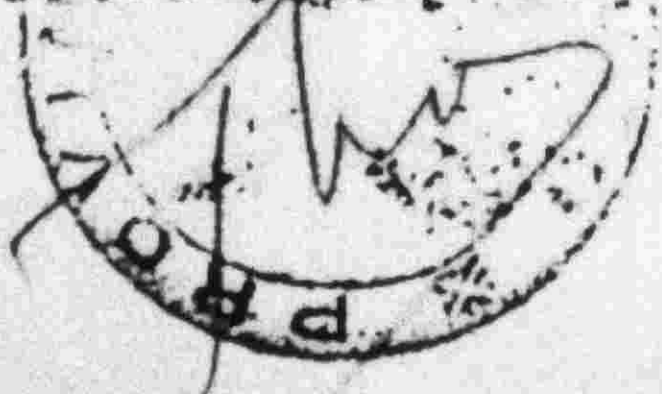
Có gói 10 điều

Có gói 20 điều

Hút đã ngon, để dành lâu được không mốc, không mục.
Tại Hàng DENIS FRERES có rữ bán

*Le et approuvé par l'Administration
Cantho, le 8 mai 1919
L'Administrateur*

TIỆM

Trương-văn-Hanh

Sadec

Có bán xe máy mới và đủ đồ phụ tùng xe máy và sửa xe. Lành hấp mướn đều khí đá (carbure) heo cuộc quan, hôn, an, ế, kỹ yên, Tân gia, hạ thọ, khăn đen bằng nhiều tây và khăn bông tốt hương bang, bán mới và bán lẻ vỏ ruột xe máy hiệu Michelin, giấy hàm-ết đủ cỡ đóng theo kiểu kim hơi. Quý ông ở xa muốn mua đồ phụ tùng xe máy, thì gửi nơ cho tôi. Tôi sẵn lòng kỷ lưỡng mà gởi con-re-Remboursement nghĩa là đóng bạc nhà hư mà lành đồ và ôi cho gia đồ phụ ông in sáng bằng chữ quốc-ngữ (Prix couran).

Trương-văn-Hanh.
Cáo-khai.

Phổ cáo Đông bang

Kể từ buổi An-Hà An-quán,
Tại Cantho, tạo sáng đến rày,
Lục-châu quân-tử, ơn dày
Mãn-cáo mua giúp, ngày nay thanh-hành,
Thaub-oban dặng cửa hàng rộng mở
Máy sấm thêm, thấy thợ tin rông,
Lành in chỉ thấy đẹp xong,
Truyện, thơ, danh-thiệp, thiệp-hồng,
(thiệp-tan.

Toa, số, bộ, làm càng kỷ lưỡng,
Chắc lại bên chảng nhượng của người
Nói chỉ sách đóng thì thôi
Lưng da, lưng bố, để đời ít hư.
Sách in sáng, tình từ, Kim Túy,
Tự điển càng Sờ ký Đại nam.
Toán tra Pháp lệ, dạy kham,
Cách thi bành áo, thiết làm rất hay.
Thước, viết ngiên sáng đầy đủ bang.
Thiếu chỉ đầu giấy lạng, mực ngời;
Chuộc trao, nào Phái nhượng lời.
Sang chơi t chuyện xin mời các ông
Tuy vật liệu, oay không dễ đủ,
Bồn quán nào dám phụ ý ai,
Khó oboc thử mấy chảng nài,
Miếng cho đẹp da Quý-ngài là bơn.
An-Hà An Quán Bd Saintenoy Can-thơ.
Đổo kính.

Le Gérant: TRẦN-ĐẮC-NGHĨA